

Vergaderjaar 2001–2002

25 448

Structuurverandering varkenshouderij

Nr. 48

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 juli 2002

Naar aanleiding van de aangekondigde behandeling op 2 juli a.s. van het verslag van het op 25 juni jl. met de Vaste commissie voor LNV gehouden algemeen overleg over de hardheidsgevallen herstructurering varkenshouderij, hecht ik eraan nog eens de argumenten op een rijtje te zetten die pleiten tegen een individuele beoordeling van bedrijven waarbij volgens eigen zeggen sprake zou zijn van onbillijkheden van overwegende aard. Dit in aanvulling op mijn brief van 18 juni jl. (25 448, nr. 46) over dit onderwerp.

1. Na doorvoering van de wijziging van het Besluit hardheidsgevallen herstructurering varkenshouderij (hierna; Besluit) conform het bindend advies van de Commissie van Wijzen is sprake van een adequate voorziening voor alle groepen van gevallen waarbij door de wettelijke berekeningswijze van het varkens- of fokzeugenrecht sprake is van onbillijkheden van overwegende aard. Zowel de Commissie van Wijzen als LTO heeft aangegeven dat er geen groepen van gevallen meer resteren die voldoen aan het criterium van artikel 25 van de Wet herstructurering varkenshouderij (hierna: Whv).

2. Een benadering waarbij allerlei uiterst individueel bepaalde hardheidsgevallen – voor zover die nog zouden resteren – objectief worden omschreven en vervolgens worden verheven tot een groep van gevallen staat op gespannen voet met de Whv. De Whv biedt enkel een basis voor een voorziening in de vorm van generieke regels voor groepen van gevallen en bevat geen individuele hardheidsclausule. Regering en Staten-Generaal hebben uitdrukkelijk voor algemeen verbindende voorschriften gekozen en daarover bij de parlementaire behandeling van de Whv uitvoerig van gedachten gewisseld. Argumenten voor die keuze waren: a) relatief snelle duidelijkheid voor de varkenshouder over de hoogte van het varkensrecht: de varkenshouder zou immers uit de algemene regels zelf kunnen afleiden of hij in aanmerking komt voor een afwijkende bepaling van het varkensrecht en wat de hoogte van dat varkensrecht is; b) de waarborg voor rechtsgelijkheid die uitgaat van

algemene, objectieve criteria; c) de geringere belasting van het overheids-apparaat. Algemeen verbindende voorschriften lenen zich naar hun aard niet voor micromanagement voor elk van de ruim 24 000 varkens-bedrijven.

3. Een nieuw traject van individuele beoordelingen verschaft niet de vereiste snelle duidelijkheid naar de varkenshouders noch individueel noch op sectorniveau. Een dergelijk traject geeft ook valse hoop. Bovendien zal de strafrechtelijke handhaving van het plafond van het varkens-recht bij de totale doelgroep van varkensbedrijven lopende de discussie over mogelijke aanvullende voorzieningen moeilijk zo niet onmogelijk zijn. Zowel de individuele varkenshouder als de strafrechter zal rekening houden met het feit dat wat nu een overtreding is, straks misschien met terugwerkende kracht wordt toegestaan. Anders dan bij de taakopdracht van de Commissie van Wijzen is immers geen sprake van een precieze clausulering van het soort gevallen waarop het nadere onderzoek betrekking heeft. De geloofwaardigheid van de overheid is hier in het geding.

4. Er zal sprake zijn van een zeer lange periode van onduidelijkheid, die pas wordt opgeheven tegen de datum dat het stelsel van varkensrechten ingevolge de wettelijke expiratiebepaling komt te vervallen, namelijk op 1 januari 2005. Bedacht moet worden dat na de aankondiging van de instelling van de Commissie van Wijzen bij mijn brief van 18 juni 2001 (Kamerstukken II 2000/01, 25 448, nr. 42) en het uitbrengen van het advies op 26 april 2002 (Kamerstukken II 2001/02, 25 448, nr. 45) 10 maanden zijn verstreken en dat vervolgens het formele traject voor wijziging van het Besluit en de communicatie daarover richting de varkensbedrijven nog circa zes maanden vergen. Bij een nieuw traject van individuele beoordelingen is, anders dan bij het traject van de Commissie van Wijzen, geen sprake van een precieze afbakening van de groepen bedrijven. Alle 24 000 varkensbedrijven zullen stuk-voor-stuk in de gelegenheid moet worden gesteld om aan de hand van individuele bewijsstukken nog eens te argumenteren dat bij hen sprake is van een in vergelijking met andere varkenshouders overwegende onbillijkheid. Het zou immers willekeurig zijn om die gelegenheid alleen te bieden aan de 170 bedrijven die zich al eerder bij de Kamer, LTO-Nederland of het ministerie als hardheidsgeval hebben gemeld. Er is daarmee sprake van een veel complexere en tijdro-vender klus, die ook het nodige aan ambtelijke ondersteuning zal vragen: enerzijds is immers sprake van een veelheid aan individuele situaties die ieder voor zich een zorgvuldige afweging vergen en anderzijds is er de noodzaak een en ander in objectieve criteria te vatten, zodanig dat de doelstellingen van de Whv en de consistentie van de Whv en het Besluit niet worden aangetast. Ik verwacht dat eventuele wijzigingen van het Besluit naar aanleiding van dit onderzoek zeker niet voor medio 2004 van kracht zullen kunnen worden.

5. Mocht op basis van een nieuw traject van beoordeling van individuele gevallen het Besluit worden aangepast, dan betekent dit het opnemen van nieuwe grenzen en algemene criteria in het Besluit die wederom tot discussie aanleiding zullen geven: bedrijven die net buiten de grenzen vallen zullen zich achtergesteld voelen bij bedrijven die daar net binnen vallen, terwijl de onderlinge verschillen niet erg groot zijn.

6. De snelste duidelijkheid zowel naar individuele bedrijven als naar de gehele sector toe wordt verkregen als individuele bedrijven die van oordeel zijn dat zij individueel buitensporig zijn belast (criterium Hoge Raad) zich wenden tot de civiele rechter, ter verkrijging van financiële compensatie.

De Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
L. J. Brinkhorst